СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 78. Джерзи Сіті, Н. Дж., субота, 4. квітня 1925. VOL. XXXIII. No. 78. Jersey City, N. J., Saturday, April 4, 1925. THREE CENTS.

Сенатор Бора починає публичну боротьбу проти світового суду.

БРИДЖПОРТ, Конетикат, 2. квітня. — Сенатор Бора, голова сенатового комітету для заграничних справ, виголосив тут промову про світовий суд, в котрій заявився проти того, щоби американський уряд приступав до якогонебудь суду того рода так довго, поки держави не згодяться на певний межидержавний закон.

Сенатор виказував, що приступати до світового суду тепер, заким ще вироблено збір межидержавних законів, яких держави малибися придержувати, є зайвим, бо такий суд мусівби руководитися політикою, а не законом.

Сенатор заявився у тій промові також за визнанням большевицького уряду в Москві. Бора говорив, що він стоїть за тим визнанням не тому, що він признає слушність большевицькій програмі. Противно, він уважає большевизм економічною недугою московського народа. Лічити сей народ з його недуги не можна так довго, поки люди не навяжуть з ними якогось порозуміння.

АҐІТАЦІЯ ЗА СВІТОВИМ СУДОМ.

НЮ ЙОРК, 2. квітня. — Реймонд Фосдик, тростіс Ракефелівської Фундації виголосив тут відчит за приступленнем Злучених Держав до світового суду в Газі.

Бесідник подав суперечку межи Грецією а Анґлією за право вести електричну фабрику в Єрусалимі за доказ, що суд у Газі може вже тепер розсуджувати складні межинародні справи, з котрих дуже легко може прийти до війни.

БОРОТЬБА ЗА ВИЗНАННЄ ЮНІЇ.

ВУСТЕР, Месечузетс, 2. квітня. — Праця на всіх більших будівлях в сьому місті перервана через страйк будівельних робітників, які зорганізували собі ріжні юнії та домагаються від будівельних підприємців, щоби вони наймали лишень юнійних робітників.

ПОЛІЦІЯ РОЗБИВАЄ ЗБОРИ СТРАЙКАРІВ.

НЮ ЙОРК, 2. квітня. — Делегати на збори центральної ради промислових юній міста постановили одноголосно вислати до мейора міста делегацію з протестом проти заховання міської поліції проти страйкарів.

Делегація має розповісти мейорови міста, що його поліція нападає на збори страйкарів та розбиває їх. Делегація має теж бачити начальника поліції.

СКАРБ МАЄ ПРИГАДАТИ ДОВГИ ДЕРЖАВАМ.

ВАШИНГТОН, 2. квітня. — Департамент скарбу постановив скликати вже в найблизшій будучности, себто ще перед зібраннем нової сесії конгресу, збори комісії для заграничних довгів. Ціллю сих зборів має бути пригадати державам Европи їх довги супроти Злучених Держав.

БОРОТЬБА МЕЖИ ВЕЛИКИМИ НАФТЯРАМИ АМЕРИКИ.

НЮ ЙОРК, 2. квітня. — Щоби боронитися перед великою комбінацією капіталу, зібраного в руках родини й приятелів Ракефелера, котра тепер ще більше зросла через злуку Стендарт Ойл Ко. з нафтовими інтересами Догені, стоячі поза Ракефелеровими інтересами нафтярі стали орґанізувати другий нафтярський союз, котрий має обняти собою не лишень деякі спілки в Злучених Державах, але по всій Америці. Кажуть, що сей другий союз може навіть дорівнати Ракефелерови.

ОБЄДНУЮТЬ ВСІ ДОБРОДІЙНІ ІНСТИТУЦІЇ НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, 2. квітня. — Всі нюйорські добродійні орґанізації, котрих є близько 2,000, а котрі видають разом річно до 80 міліонів долярів на добродійні цілі, злучилися в одно тіло, так звану Добродійну Раду Міста Ню Йорку. Нова орґанізація має на ціли завести співпрацю межи сими орґанізаціями. Рада директорів буде мати 75 членів.

ПОДАТКОВІ УРЯДНИКИ ОБЖАЛОВАНІ ЗА ХАБАРНИЦТВО.

НЮ ЙОРК, 2. квітня. — Велика лава присяжних суддів федерального суду постановила поставити перед суд 7 податкових урядників за хабарництво.

Суд має докази від якої пів сотки свідків, котрі признали-ся, що вони давали хабарі урядникам, аби дістати знижку або зворот податків.

ҐРАФ КАРОЛІ ПОКИДАЄ ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ.

НЮ ЙОРК, 2. квітня. — Ґраф Каролі, перший президент мадярської республики, котрий наробив собі тільки розголосу в Америці, завдяки вимушеній на ньому обіцянці не говорити нічого про політику підчас свого побуту в Злучених Державах, покидає в найближчий вівторок Злучені Держави та іде з родиною до Канади.

ПРЕЗИДЕНТ КУЛИДЖ ПРОТИ ЗМІНИ МИТА.

ВАШИНГТОН, 2. квітня. — З Білого Дому подають до публичного відома, що чутки, немовби уряд збирався змінити в короткім часі мита на ріжні заграничні товари, не відповідає правді. Президент Кулидж противиться змінам митової тарифи в найблизшій будучности.

ЦІКАВА ТЕОРІЯ.

ШИКАГО, 2. квітня. — Професор Накараті з Колумбійського університету в Ню Йорку проголосив теорію (науку), що молоді люди з довгими ногами та червоним волоссєм мають ум, [illegible] від других людий.

Шикаґський університет віддав сю справу до розсліду свому професорови психольоґії (науки про душу), д-рови Шелдонови.

НЕДБАЛЬСТВО В ПРОҐІБІЦІЙНІМ БЮРІ.

ВАШИНГТОН, 2. квітня. — Мейбел Вилербрендт, заступниця міністра судівництва, котра має нагляд над справою проґібіції, заявила підчас своїх зізнань перед комісією сенату, що робить слідство над проґібіцією, що бюро проґібіції часто занедбувало свої обовязки. Так приміром у справі Флейшмена і Спілки, коли проґібіційні урядники попали на слід, що спілка переступає проґібіційний закон, вони місто повідомити судові власти, розписали про те до проґібіційних урядників по других містах.

ВЖЕ НЕ БУДУТЬ ПРОБУВАТИ КАНДИДУВАТИ МЕКАДУ.

КАНЗАС СИТІ, 2. квітня. — Приятелі Вілієма Мекаду, зятя покійного президента Вилсона, котрий кандидував підчас послідних виборів на кандидата з рамени демократичної партії, але перелав на демократичній конвенції, заперечують чутки, немовби вони вже тепер збиралися виставляти його знова кандидатом на уряд президента в 1928. році.

НА СЛІДАХ СКАРБУ ІНКИ.

Перуванець Тіто Тікапато (який каже, що є останнім потомком Інкасів) каже, що впав на слід казочного скарбу. Тікапатови вдалося переконати наукову експедицію до пошуканки скарбу Інки. Таким робом "останній з племени Інка" буде провідником виправи. Тікапато оповідав, що предки його вживали для внутрішньої декорації золота й їли з золотих посудин. Після довголітніх розслідів, вдалося йому впасти на слід місця, де на його думку мусить бути закопаний величанський скарб Інки.

ЧЕРВОНЕ ВЕСІЛЛЯ.

Під таким заголовком приносить московська „Правда" такий образок: У клюбі „Кожевцік" у Кінешмі відбулось червоне весілля. Кожен був цікавий, що то таке червоне весілля, бо тут було воно новиною, а в цілому Волжському окрузі щойно третє. Клюб повен гостей. Посходилися люде зі сіл і з фабрик. Головно молодь. Кожен тиснеться наперед, щоби краще бачити, як то він чають на новий спосіб. Стіл застелений червоним покривалом. За столом урядовці, з боку члени ком. „ячейки". Зачинається червоне весілля. Роздається інтернаціонал. На лавках сидять: рідня, приятелі, всі з червоними лентами. Всі тиснуться, кричать. Привітальні промови й поздоровлення ледви можна зрозуміти. Один із присутних каже: „Ви показуєте иншим безпартійним добрий шлях. Я вірю: Недалекий той час, що люде могтимуть обходитися без попів (говорив неправду, бо якраз після большевицьких реформ релігія ще більше поширилась у б. Росії й на Україні, де повстали ріжні церкви, автокефальні, живі і т. д. Ред.) Йому бють оплески. Молодятам дарують дві книжки: „Історію больш. партії" Зіновєва і „Промови й статті" Леніна. Молодий Воробйов у промові м. и. каже: „Ми зрозуміли попівські обманства. Ми не хотіли йти до церкви, лише до цього „робітничого клюбу". Ще ріжні промови й присутні розходяться.

КОЛЮМБОВА МАПА.

В 1849 році купила париська Народня Бібліотека з одної спадщини гарну, стару мапу з пергаміну, величини 1.16×0.70. На мапі представлений весь світ. Мапу цю вложили були між богато инших мап і там переховалась довгі літа. Раз переглядав ці мапи берлінський географ Конрад Кречмер. Він означив цю мапу як "портуґальську мапу з 16-го століття." І з цією короткою згадкою мапа спочивала в своїм затишку. Припадково подибав цю мапу в бібліотеці Шарль де ля Ронсієр офіцир французької маринарки. Йому здавалось чудним, що гарна ця пірґамінова мапа має напис: "Портуґальська мапа з 16-го століття." Не довго приглядався мапі а вже пізнав, що мапа, яку нарисував Христоф Колюмб власноручно і предложив королівській парі в таборі Санта Фе, коли облягали Ґранаду останню твердиню Маврів в Еспанії. Туди прийшов Колюмб, щоби просити у короля Фердинанда й Ізабелі кілька малих кораблів, щоби плисти Атлянтійським океаном. Христоф Колюмб був звісний як невсилущий і визначний рисівник мап, разом із своїм братом Вартоломеєм. Нарисував гарну мапу і предложив її королівській парі, щоби переглянула її, чи не є можливо дістатися до Індій західним шляхом із Европи. Де ля Ронсієр доказав, що то є Колюмбова праця ця мапа. Є там за значений ріг Доброї Надії, а це доказує, що мапа була нарисована після 1488 року. На мапі є нарисована панарама Генуї. Цим доказано, що автор мапи то Італієць із Генуї. З инших подробиць виходить, що мапу нарисував Колюмб около 14 липня 1491. року перед відїздом до Америки. Мапа париської Народньої Бібліотеки то важний історичний документ. На ній Колюмб своїм пальцем вказував королевій Ізабелі шлях до Індій, коли рівночасно ревіли еспанські й мавританські гармати. На мапі є зазначена Північна Америка в виді острова з написом "Остров сімох міст, де, як кажуть, находять срібло в піску." Доля не занесла Колюмба до Північної Америки, але до Центральної Америки, згл. її островів. Данський учений д-р Софус Лярсен доказує в Lectures pour tous, що Канаду 20 літ перед Колюмбом і що Нормане около 1000-го року навідувалися до Північної Америки. (Герольд Гарфаґер). Це доказує останнє відкриття норманської катедри в Гардарі на Ґренляндії. Але все те не затемнює Колюмбової слави.

САМОЗВАНЕЦЬ, РОСІЙСЬКИЙ "ХРИСТОС" І ЖІНКИ.

Як звідомляє "Рабочая Газета" з Іжевска, скінчився там процес проти 64-літнього Бутуєва, який називав себе Христом. Батуєв у 1924. році під іменням Господнього сина збирав "божі дари", не промінаючи при цьому ні одної нагоди для знасилування жінок і мучення дітей. Говорив, що то Антихристові діти. Своїх злочинів доконав на багато десятках жінок у тамошній околиці. Суд засудив ласого старця на пять літ і чотири місяці тяжкої тюрми, і позбавив його на три роки горожанських прав.

КОЛИ ПОЧАЛОСЬ ОГОЛОШЕННЯ В ЧАСОПИСАХ?

Часописи вже довго виходили, але світ не знав ще що то таке оголошення (анонси). Вже 1615. року Еґеноль Еммель видавав у Франкфурті над Меном тижневик, котрий приносив страшні і цікаві речі з цілого світа. Щойно 34 роки пізнійше появилося оголошення і то попросту припадково. Було то в Льондоні 12. квітня 1649. року. При вулиці Квін Мері до редакції "Імперішел Інтелідженсер" зайшов молодий пан Порсенфренд. Мистер Блектіт був і редактором і друкарем рівночасно. До нього прийшов Порсенфренд і сказав, що не знані злочинці минулої ночі украли пару коней, найліпших і найдорозших. Цьому хто їх приведе дасть велику нагороду.

— Але навіть оповідаєте це мені — питався редактор і затинав гусине перо.

— Напишіть про це в "Інтелідженсері".

— Но, пане, то не ялось.

— А чому ні? заплачу за це пять шілінґів.

І сер Порсенфренд поклав пять срібних шілінґів на стіл. Мистер Блектіт глянув на срібняка. Таке бажання було для нього новим. Як то, йому в "Інтелідженсері", котрий приносить самі новини в двора, з уряду і найважнійші пригоди зі світа, — писати про крадіж пару коней і ще чудо-диво — має написати, що той дістане нагороду, хто зловить злодіїв і приведе коні.

— Хочете чи ні?

І вже сягнули джентельменові пальці за лискучими шілінґами.

— Так, пане, попробую!

Редактор сів і почав гусиним пером писати — перше оголошення. Мешканці Льондона ще того самого дня дуже счудувалися, коли прочитали це оголошення. Чи найшлися злодії і коні, не звісно. Але сталася культурно-історична подія: появилося оголошення. Тому 276 літ!

Відтоді скоро поширювалися оголошення по всіх часописах. Уже вісім літ пізніще виходило у Льондоні кілька часописів, які приносили самі оголошення. В Німеччині перші оголошення принесла берлінська ґазета "Ейнкоменде Ордінар Постцейтунґ" року 1665. і то насамперед книгарські оповістки. Як той Англієць Порсенфренд, так пізнійше всякий торговець побачив, що часописне оголошення то незаперечно потрібний засіб і найкоротший шлях до цілі. Оголошення то душа торгівлі, то найліпший спосіб посередництва між торгівцями і купуючими. Дуже й дуже мало є нині часописів, які не приносилиби оголошень. Що більше оголошення подибуємо нині навіть у книжках, чи наукових чи белетристичних. Скільки ваги приписують оголошенням бачимо також і з цього, що найбільші американські й европейські часописи містять на першій стороні. Спосіб оголошування в часописах такий ріжнородний, що є вже ціла наука про це. Часто подибаємо мистецьки виконані анонсові малюнки, які мусять звернути увагу читача на себе, а як раз цього бажав оголошуючий.

Подається до відома всім проектодавцям, яких дописі не були поміщені в часописи, що ненадруковані проекти передано до ужитку статутовій комісії. Редакція.

В Парижі заповідають упадок правительства Ерріота.

МІНІСТЕР СКАРБУ КЛЕМАНТЕЛЬ ВЖЕ УСТУПИВ.

ПАРИЖ, 2. квітня. — У Франції тепер велика фінансова кріза, яка може вже небаром спричинити кабінетову крізу й упадок правительства Ерріота.

Міністер скарбу Клемантель заявив, що правительство побільшить скількість паперових франків, та що воно може се зробити до висоти 2 і пів міліярда без згоди парляменту, щоб заступити знищені банкноти і сі, які тепер курсують в окупованій Рурщині. Се викликало паніку у фінансових кругах і спадок франка, а затим велике невдоволенне в парляменті.

Наслідком того премієр Ерріо скликав уночі надзвичайне засіданне міністерського кабінету для зясовання фінансової крізи.

На се засіданне міністер Клемантель прислав свою резиґнацію.

Засіданне тривало допізна вночі.

В тутешних політичних кругах ся фінансово-політична кріза викликала сензацію. Сподіваються, що наслідком сеї крізи усе правительство Ерріота уступить вже в найблизших днях

ФРАНЦІЯ І ВОЄННІ ДОВГИ.

ЛОНДОН, 2. квітня. — Тутешня преса подає вістку з Парижа, що Франція хоче вислати до Америки спеціяльну комісію для переговорів з правительством у Вашинґтоні у справі сплати воєнних довгів.

БЕНЕШ ПРО „ЗАБЕЗПЕЧЕННЄ" ФРАНЦІЇ.

ПРАГА, 2. квітня. — Чесько-словацький міністер закордонних справ др. Едвард Бенеш заявив нині в сенаті, що чесько-сло—вацьке правительство не противиться плянови Німеччини про „забезпечення" границь Франції і Бельґії, але під такими умовами:

1.— Чехо-Словаччина наперед мусить знати точний текст проектованого договору.

2.— В сьому договору не можна нарушувати або ослаблювати запоручених прав Чехо-Словаччини.

3.— Німеччина мусить вступити до Ліґи Народів.

4.— Сей договір не пересягне „забезпечення" границь Франції і Бельґії.

Вкінці він заявив, що до договору слід теж приєднатись Росії і заповів, що в маю с. р. буде зібранне представників „малої антанти" (Чехо-Словаччини, Юґославії, Румунії), на якому буде виявлено, котрі держави туди належать.

НІМЦІ ПРО „ЗАБЕЗПЕЧЕННЄ".

БЕРЛІН, 1. квітня. — Німецький міністер закордонних справ др. Ґустав Штреземан вияснить в сих днях міністерському кабінетови справу переговорів про „забезпечення" німецько-французької границі.

Він зясує користи для Німеччини з того проекту.

БЕЛЬҐІЯ ЗА „ЗАБЕЗПЕЧЕННЄМ".

ПАРИЖ, 2. квітня. — З Бельґії повідомляють, що бельґійські політики годяться на плян Німеччини про „забезпечення" границь Франції і Бельґії.

БЕЛЬҐІЙСЬКИЙ КАБІНЕТ УСТУПАЄ.

БРУКСЕЛЯ, столиця Бельґії, 2. квітня. — Правительство Теніса уступає сеї неділі.

КАНДИДАТУРА МАРКСА.

БЕРЛІН, 2. квітня. — Вже тепер найбільші вигляди іменовання спільним кандидатом републиканських груп на президента Німеччини має др. Вільгельм Маркс.

Соціялісти теж годяться на його кандидатуру, але ще вижидають із своєю заявою, поки їх кандидат Отто Бравн буде іменований премієром Прусії.

МУССОЛІНІ ЗАПОВІДАЄ НОВУ ВЕЛИКУ ВІЙНУ.

РИМ, 2. квітня. — Премієр Муссоліні виголосив у сенаті промову проти зменьшення італійської армії, кажучи, що се було-б небезпечне, бо заноситься на нову світову війну.

Сенат відкинув законопроект на зменьшенне видатку на армію.

КОРОЛЬ ПОМІГ ОДНОМУ ІНВАЛІДОВИ.

РИМ, 2. квітня. — До королівської палати прийшов нині 31-літній воєнний ветеран Джованні Піролі і сказав, що хоче бачити короля Віктора Емануїла, за котрого він боровся і пролив свою кров.

Він каліка, глухий, і майже не може говорити.

Король згодився приняти його на послуханню і спитався що може зробити для нього.

Сей відказав, що його мрією було купити собі хату, але він не має гроший, а на се треба 10,000 лірів. Король звелів виплатити йому 20,000 лірів на хату і дав ще 500 з кишені.

СОВЄТСЬКА ФЛЬОТА.

БЕРЛІН, 2. квітня. — В маю прибуде до пристані Кілю на відвідини 8 російських совєтських воєнних кораблів.

ТРОЦЬКИЙ ЩЕ ЖИЄ.

БЕРЛІН, 2. квітня. — В кругах тутешніх большевицьких представників кажуть, що Троцький жиє в Сухум-Кале на Кавказі.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодинокє число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: „SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

АСЕКУРАЦІЯ І ОЩАДНІСТЬ

Недавно одна асекураційна компанія помістила в усіх майже американських місячниках вдаряюче в очи оголошенне. Воно зображало 30-літного мущину, що очима фантазії глядить в чародійне зеркало життя та бачить себе в 74-ім році життя. І ось бачить 30-літний мущина в „зеркалі життя" згорбленого підпертого на коштури старця, який дивиться в „зеркало життя" і бачить там своє відбитте зперед 34 літ, але навіть не вірить, що се мавби бути він.

Се оголошенне розкриває велику життеву правду. В 30-ім році життя кождий почуваеться в силі віку. Перед ним ще більше, як половина життя. За сей час він ще вспіє добути досвід, заняти місце в світі, завоювати собі визначне становище. Богато з них такі горді на свої будучі здобутки, що не один з них не замінявбися з Фордом або Едисоном. Так певні вони свого будучого доспіху.

Минають роки, і ось звіти всяких організацій дають нам образ того, чого доконали ті великі завоювачі світа. Ось для приміру пару таких розрахунків.

Департамент скарбу в Вашингтоні розкриває нам життя вдів в Злучених Державах. Показуеться, що на 100 вдів у сьому богатому краю лишень 18 живе на приходи зі свого маєтку; 47 мало деякі приходи, але мусіли дорабляти собі на життя миттем та праннем; а 35 вдів залежало що свого удержання від своїх дітий та родин. Хвиля застанови покаже, що криеться поза сими нібито мертвими числами.

Економісти знова показали, що на кождих 100 людий, що беруться до бизнесу, лишень 3 може сподіватися доспіху. 97 на кожду сотку призначені на невдачу.

Судовий уряд в Ню Йорку видав недавно цікавий звіт про спадки людий, помираючих в тім судовім окрузі. В окрузі мерло що року пересічно по 5,402 людий. З того числа понад 85 процентів, бо аж 4,775 осіб, не лишало при смерти просто ніякого маєтку до розділу межи своїх спадкоємців. Сі люди мусіли бути поховані або на кошт милосердних інституцій або на кошт приятелів.

Та для нас ще цікавійшим було те, що в тих 77 осіб, які лишили якийсь спадок, поважну частину сеї суми становило обезпеченне. Докладно обчисливши, на кождих 1,025 долярів маєтку, лишеного ними в спадку, 900 долярів походило з обезпечення, себто зі запомоги, виплаченої асекураційною компанією або запомоговою організацією. Лишень 125 долярів на кождих 1,025 долярів спадку походило з ощадностий другими способами.

Чого вчуть нас сі числа?

Вони немовби на долони розкривають значінне обезпечення для забезпечення прожитку родини. Звичайно,— і в нас, і других народів, — молодий чоловік сподіється обезпечити свою старість та вдовину недолю своєї жени й сирітство своїх дітий бизнесом, або ощадностю. Він вірить у себе, у свою заробітну силу, й думає, що він дасть собі раду, відкладаючи до банку або щадниці дещо зі свого зарібку або вкладаючи сі гроші в підприємство, себто на те, щоби гроші робили гроші. Тимчасом, як показують розрахунки безсторонних людий, ощадности розплинаються, бизнеси падуть, і чоловік, що поклав надію на бизнес або ощадність, лишаеться на старість на карку своїх дітий, кревних або приятелів; вмирає не лишаючи ніякого маєтку; покидає свою жінку на тяжку працю або жебранину; а себе на похорони милосердної інституції або приятелів.

Одиноким певним жерелом забезпечення старости та обезпечення вдів і сиріт являеться все таки лишень асекурація. Люди, що обєдналися в одну цілість, щоби забезпечити собі старий вік або посмертне для своїх родин на случай смерти, се майже одинокі люди, які справді заощаджують гроші. Значить, ощаджуванне гроша громадою, за посередництвом асекураційної організації, запомогового товариства, є майже одиноким способом ощадности, а коли йде о певність сеї ощадности, то се спосіб одинокий.

АМЕРИКА ВОЮЄ МИРОМ

В Ріо де Джанейро, столиці Бразилії і найкрасшому місті на світі, буде в скорому часі міжнародня конференція юристів (знавців права), під покровом Всеамериканської Спілки (Pan-American Union).

Ся Спілка обіймає републики Північної і Південної Америки і тому ся міжнародня конференція буде займатись їх спільними і взаїмними питаннями.

Конференція обговорить способи мирової полагоди всяких взаїмних спорів републик Північної і Південної Америки. Також має вона включити до договору між републиками доктрину Манрова (яка перечить чужинним державам права забору американської території).

Конференція має признати всім американським републикам право власної контролі над своєю іміграційною політикою. Далі вона має проголосити між собою війну за злочин („поставити її поза законом") і придумати проти-воєнні засоби. Таким засобом має бути Всеамериканський Суд Справедливости. Він має заступати масове вбиванне людий, себто війну, скодифікованим американським міжнароднім правом.

Такі гарні вигляди будучого мира для Північної і Південної Америки.

Гарно виглядає, але не дивно.

Бо поправді на американському континенті війні відспі... [illegible] бизнес під війни і до війни не допускають навіть між південними републиками, які нераз до війни рвуться. Се корисне і спасенне не тільки для Злучених Держав але і для тих маленьких републик Південної Америки.

Але конець війни тут майже довершене діло і конференція в Ріо де Джанейро його лиш припечатає й узаконить на письмі.

Та не так в Европі і не скоро ще так буде.

Длятого всякі „Ліги Народів" і „світові суди" там покищо [illegible]

СВЯТО 75-ЛІТНИХ РОКОВИН НАРОДЖЕННЯ ДР. Т. МАСАРИКА, ПРЕЗИДЕНТА ЧЕСЬКОСЛОВАЦЬКОЇ РЕПУБЛИКИ

III.

Від дня 21. грудня 1918 р. то є від того дня, коли Масарик серед нечуваного одушевлення народа відбув свій вїзд тріумфальний до Праги — він певною рукою, хотя і в рамах конституції веде керму чеськословацького державного корабля.

Його далеко у будучність сягаюче око пізнало добре вагу українського відродження для чеськословацької держави і так він, як і його помічники міністри Бенеш та Гірса ідуть нашій еміграції у кождім згляді на руку. Не їх вина, коли ті, що передовсім до того є покликані — то є наша професура — не інформують чеської суспільности так грунтовно про українські діла, як би це повинно діятись з уваги на наше національне добро, з уваги на будучі взаємини обох народів. І я що до того вповні прилучаюсь до виводів панів. Раданина та К. Г—ка зроблених вже доси у їх статтях поміщених у „Свободі". Що ті „батьки" і провідники молодежи зробили доси на тім полі? Де є Історія України в чеській мові, де історія укр. письменства по чески? Чи може вони вже є в рукописах, але нема защо видати? Зверніться панове до чеськословацького уряду — коли би не найшлося між Чехами приватних накладців — а побачимо яка буде відповідь.

Але і молодіж наша — місто ломити собі голови над програмками, котрі взагалі допервa у свобідній Вітчині будуть могли мати якесь значіння — повинна би глубше вникати у чеське життє, повинна би більше запізнаватись з чеськими методами національної роботи. А провідні лінії роботи начеркнув таки сам президент Масарик, той щирий правдолюбець не лиш зглядом чужих але і зглядом свого власного народа! А до цего треба також відваги.

Боротьба Масарика о чеську державність на далекій чужині, поза границями його вітчини і обставини серед яких вона відбувалася, доказують нам ясно, що вона була би не можлива, коли би чеська іміграція в Америці і в других краях не поспішила йому охотно з великою матеріяльною та моральною помочею. Його великі подорожи, його численні видавництва — чим були би вони можливі, коли би Чехи живучі заграницею не поспішили йому на поміч зі своїми рублями, фунтами, франками та долярами? А Масарик не був сам, але мав ще цілий штаб пильних помічників, як теперішний міністер справ закордонних Др. Бенеш, як іменований Нац. Радою в Парижи міністер війни Др. Стефаник і многі другі. Одні сиділи в Парижи, другі в Лондоні, треті в Швайцарії, четверті разом з ним в Америці. З краю грошева поміч приходити не могла — хоч Чехи народ богатий і дуже жертвоблививий — бо Чехія була зі всіх сторін оточена ворогами. Тому всі ті величезні видатки покривала головно американська чеська іміграція, хотя і Чехи живучі в Англії, Франції та в Росії не жалували коштів, не викручувалися вони такими фразами як що „вони знеохочені", або що „з сего і так нічого не буде!"

Правда: старання Масарика тревали лише чотири роки, бо властне по чотирох роках світової війни антанта побідила. Одиак коли би не Масарик, то булаб вона полишила Чехів під Австрією а Словаків та Підкарпатте на остаточне знищення з боку Мадярів.

Прецінь Вилсон був зпочатку рішучо противний розділови Австро-Угорщини і допера Масарик мусів його переконувати, що крайний час зробити тому живому трупови конець.*)

Чи гадаєте однак, що коли би була Австрія не розпалася, де може ще й побідила так, як нас Польща — то чеська іміграція була би лишила Масарика без помочи та підло заслонилася „знеохотою"? Коли коли так гадаєте, то не знаєте Чехів, їх горячого патріотизму, їх безмежної жертвенности та їх залізної витревалости! Ні! їх союзи не лишили би і одного місяця свого президента без помочи, хотя би його борба і праця мала еще й десятки літ тревати.

Наших Українців в Америці числять на 500.000 осіб. І тих пів міліона людий зложило в січни с. р. титулом народного податку $311, на Рідну Школу, на Просвіту і инше аж 2.500 долярів! Беручи по пів доляра на особу дало значить на Рідний Край заледви 5.000 осіб. А де ж поділося ще 495.000 людий? Припустім, що є ще чотири організації, котрі зібрали і до краю відослали також по 2.500 долярів, хотя річ певна, що ні одній з них аж так „світло" (!?) не повелося. Значить, що всі разом зібрали $12.500, то значить що в тих складках взяло участь 25.000 осіб. — Добре; але де ж решта то є 475.000 осіб? Відтягнім еще на діти і недолітки 200.000 голов, то все таки лишаєся 275.000 людий, що нічого не дали! Коли би отже 300.000 дало лише по 25 центів на місяць, то вийшла би сума $75.000 — або на кожду організацію по $25.000, так що і „Обєднанне" заінкасувало би на місяць $25.-000, то є 10 разів більше як в дійсности в січни — вже при надзвичайній агітації за „Рідною Школою" та за „Просвіту" заінкасувало. Але маючи фактично т. зв. „народного податку" за січень заледви 311 долярів — що могло „Обєднанне" дати нашому Президентови, нашому одинокому, представникови нашої державности?! Не могло і не дало нічого!

Ось так представляється американська жертвоблюбність на річ боротьби за нашу державну незавсимість!

Не давно читали ми в „Свободі" статтю про потребу закордонного центра. Але такий центр вже є бо має за собою легітимацію і від нашої Національної Ради і від найбільшої партії в краю та її „Народного Комітету". Серед теперішних обставин иншого центру взагалі збудувати не дасться, а як би і збудовано то ані не мав би того авторітету у своїх і чужих (так — і у чужих!) ані тої правної тяглости, що має центр теперішний.

Певна річ, що було би дуже пожаданим, коли би в краю повстала „Верховна Рада" зложена з представників усіх національних партій. Цего домагаються всі визначні патріоти і в Европі і в Америці, цего домагався на торішнім зїзді радикальним і голова тої партії Др. Лев Бачинський. Та вийшла несподіванка. На партійнім зїзді трудовиків, що відбувся троха пізнійше взяли верх независимці над автономістами та поухвалювали такі крайні резолюції, що Др. Л. Бачинський напудився і тих резолюцій і компанії з партією, котра такі резолюції має відвагу ухвалювати! Він, що сам домагався на зїзді утворення „Верховної Ради" — став раптом великим противником такої інституції. Річ очивидна! Було чейже ясним, що вона пішла би за приміром „Народного Комітету" і ухвалила би рівнож повновласти для президента Петрушевича. А це було би чейже найвище нельояльностю „взгляндем владз паньствових". Впрочім — хто може знати чи на випадок яких колізій сусідних держав з Польщею — він би не станув властне на стороні тих держав. А тоді — готовий ярощє о „здраден стану", поповнену через попиранне такого „віхржецеля" — Ліпше отже не класти пальці межи двері — і тому: проч з „Вірховною Радою!"

*) Для нас, Гал. Українців треба було його лишити при життю бодай ще на 10 років.

На дім примірі бачимо найліпше на що зійшла під теперішним проводом партія радикальна в краю. Др. Л. Бачинський є знаний з повної інерції і саботажовання кождої енергічнійшої або крайнійшої акції. Знана преці є загально його промова, виголошена дня 2-го січня 1919 р. в Станиславові: він тоді всіми силами виступав проти злуки Галичини з Великою Україною! А тепер, коли вже і недалека весна може принести комплікації воєнні на границях „всходней Малопольски", він би мав ангажуватися в якусь „політичну авантуру", в якусь „Верховну Раду" чи що?! В жаден спосіб!

І длятого надармо наші патріоти — як проф. Др. Лозинський або редактори „Українського Прапора" — кличуть велиїм гласом та домагаються основання „Верховної Ради" в Галичині! Саботажників з маскажи патріотів та глубокоумних політиків на лици — не допустять до того. Їх політичним кличем є „Зіехр іст зіхер! — або „що певне то певне!" Найважнійша річ щоби собі зарезервувати мандати при найблищих виборах до польського сойму, а такими „фантазіями" як боротьба о державну самостійність най одушевляються собі ріжні Петрушевичі, Лозинські та американські політичні романтики, котрим нічого не грозить то можуть домагатись хочби і висадження в воздух цілої Варшави!

Але властне такі романтики як Маціні, Гарібальді та Масарик будували і збудували свої держави, то і наша надія мусить опиратись на таких політичних романтиках. Коби лиш їх найбільше було їх межи нами! Однак і ті романтики мусять мати певну дозу змислу для реальних справ. І тому най лишуть всі мрії про утворене якогось нового центра чи там уряду. Часи грізні — не такі для нас, як для наших ворогів, а западна Европа приходить поволі до освідомлення, які фатальні фармушки наварили ріжні Вилсони та Клемансо на сході Европи зліплюючи з чужих земель те нещасливе „моцарство". Правда, що і Лойд Джордж сидів також між тими кухарями, але він — властне на підставі інформацій від нашого центра — пізнав нарешті і сам, яка то отруйна була та верзабська рецепта, яке убийче для загального мира буде рішення тих чотирох мудреців політичних, що 14. марта 1923 р. признали Західну Україну Польщі. — І вже дві статті в коротких промежутках часу оголосив Лойд Джордж вимірені з цілою форсою проти Польщі. А вільські політики кричать, що „оічизна в [illegible]

[illegible] та домагаються від великих держав загарантовання для Польщі східних її границь. Вониж видять добре, що над тим державним зліпком висить меч Дамокля, котрий дуже легко може пзотяти ті тендітні шви, котрими зшито їхне „моцарство" до купи.

Ввиду цеї ситуації — наш центр повинен свою діяльність скріпити і побільшити о яких 50 до 100 процентів. Але з чим, як? Люди до роботи є готові, досвідчені і знаючі чужі мови — але за що їх удержати, чим оплатити видавництва, кошта поїздки, телеграмів і таке инше?

І власне в ту преважну пору надходить потішаюча, грандіозна вістка з Америки: **311 долярів з місячного податку, а на політичну заграничну роботу — ні одного цента!**

Закрий заплакані очи Україно! Гарних Ти діточок дочекалася!

Але зато **щасливий Ти президенте Масарику! Твій народ,** яких три рази меньше численний від українського, але він має глибоке національне почутте і кождий його член куда би його доля й не занесла, **носить в своїм серці палке відчутте народного обовязку.** Коли Тебе Др. Бенеш повідомив телеграфічно про твій вибір на президента чесько-словацької републики — Ти сказав на банкеті: „Нікдо з нас несмі склямать!" то є не сміє завести покладаних на нього надій.

І так сталося: Твої Земляки не завели Тебе і вітчини своєї. Кождий на своїм пості сповнив свій обовязок.

А ми?

О! закрий заплакані очи Україно! Гарних Ти Небого дочекалася дітей!

Др. К. Трильовський.

КАМПАНІЙНА ПЕРЕПИСКА:

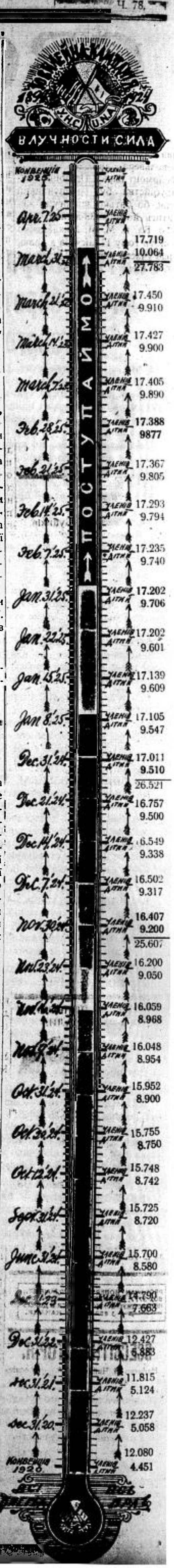
З приводу конвенції, треба було скорше замкнути місячне діловодство головної канцелярії, щоби перед виїздом на конвенцію вислати до відділів рахунки і виказ на місяць квітень. Задля того всі спізнені справи а передовсім аплікації нових членів надіслані по 25-тім марта, остали до одобрення і принятя в місяцю квітни по конвенції. Аплікації ті хоч будуть приняті в квітни однак тому що були надіслані в марті, зачисляться їх як до зорганізованих в кампанії" і приймеються без вступної оплати.

З кінцем місяця марта скінчилася ювилейна кампанія. По конвенції проголоситься точне справозданне з сеї кампанії з точним виказом всіх організаторів, з особлинним признанням для тих, що в організованню нових членів підчас цілої кампанії більше відзначилися а то через поміщенне фотографій і розданне нагород обіцяних на початку кампанії. Звіт сей буде зложений в формі памяткової книги ювилейної кампанії.

Відділи до котрих висилалось пригадку, щоби дійшовших повних літ дітей переписали в почет повнолітних самостійних членів, зволять се зробити як найскорше.

Такий перенос робиться в той спосіб, що переходячих з молодечого департаменту до старших членів, приймається так як кождого нового повнолітного члена на підставі аплікації до якої залучається його діточу грамоту на місце лікарського свідоцтва, з виняткм двох найвисших кляс а саме до кляс В. В. на $1500 і С. С. на $2000 до котрих без лікарського свідоцтва приймати не можна.

ВИХОВУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ НА СПІВВЛАСНИКІВ НАЙБІЛЬШОЇ СВОЄ-РІДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ. ЗАПИШІТЬ ЇХ ДО У. Н. СОЮЗА

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

Філаделфія, Па.

Мирон Мирослав Михайлечко, 19-літний молодець поповнив самоубійство вистрілом з револьвера, дня 28. марта в Феирмонт парку. Причиною самоубійства був розпучливий стан, бо батько заперечив женитись йому з 38-літною вдовою. Бл. п. М. М. Михайлечко прибув тому 11 місяців з краю, брав участь у війні з Поляками і був арештований по розбитю Галицько-Української Армії. Тут довго не прожив. Був дуже розвинений так, що роман з вдовицею загнав його до землі. Був і членом тов. "Любов" брав участь в послідним преставленню "Украдене Щастє." Не довго тішилисьмося молодим хлопцем, бо 1-го квітня відпровадили його товариші на місце вічного спокою, на український цвинтар в нашім місті.

Земля йому пером.

М.

ПОКЛИК

до односільчан з Буциків, повіту Скалат!

Я підписаний отримав на днях листа від виділу читальні „Просвіти" в Буциках, в котрім рада читальні звертається до нас, на еміграції, за поміччю, щоби піддержати читальню „Просвіти" в нашім селі. Як нам відомо то в нас читальня існувала через якийсь час Качковського. Тепер наші брати пробудилися зі сну і заснували читальню „Просвіти" в Буциках. Отже в імени всіх членів читальні і народного почуття звертаємося до Вас Родимці по ласкаву поміч. Всіх жертводавців запишеться в пропамятну книгу, котру все і всі будуть могли переглядати і там записаних своїх братів і стояків.

Отже ще раз просимо всіх родимців; не відмовте нашій просьбі і загрійте оден другого до жертвовання на читальню в Буциках. Зібрані датки просимо слати на уповажненого виділом читальні „Просвіти" в Буциках, під адресою: **John Tkacz, Box 523, Manville, R. I.**

І. Вороновський, голова; **І. Хрупало**, заст.; **Й. Камінський**, кас.; **Ілия Романишин**, секр.; **Максим Романишин**, бібліотекар, **Вас. Кльован**, господар читальні.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

216.

Ньюарк, Н. Дж.

Богато членів розписалося над проектами і, повторюють все одно і те саме. Ставити якийсь проект а не давати вказівок, якби його в життя перевести, се не проект. Проектодавці пишуть, що треба нам сиротинця. Се добре діло правда, але звідки гроші взяти на сей сиротинець, того не пишуть. І з якого фонду мае він повстати? Говорити за сиротинець, вже треба мати відповідну готівку на се діло. Чи думаете, що У. Н. С. може утримати сиротинець? Таж ми вже маемо український сиротинець; чому-ж не розширити його і працювати спільно?

2) Одні знов пишуть, щоби часопись "Свобода" виходила на шість або на вісім сторін друку. Другі противно пишуть, щоби не поміщувати жадних оголошень. Я думаю, що оголошення оплачують часопись і ними всі українські бізнесмени повинні оголошувати свої бизнеси в Свободі і підпирати свою часопись.

3) Другі пишуть, що хочуть календаря на презент. Смішне писанне. Хто-ж заплатить за його наклад? Скажете "з каси У. Н. С." Але-ж У. Н. С. то не есть жадна приватна кооператива або якась спілка з поживчими товарами, що доробляєся маєтку з ваших грошей. Се е запомогова організація і не може давати презенту. За календар на рік заплатите 25 ц. це не є ніякий тягар, а ті котрі сваряться на мітінгу за календар, то таких членів нам не потреба.

4) Дальше пару проектів було, щоби скинути теперішних редакторів "Свободи," а на їх місце обрати других, з причини тої, що десь там редактор не помістив в Свободі членови дописі. Я від себе кажу, що така людина, як редактор то йому годі всім догодити. Розуміеться, що члени платять за свій орган Свободу і дописі повинні міститися, але тільки такі, що є цікаві і добрі, як з життя в Америці, про кооперативи, про спілки, про промислову школу, про народні справи і т. п. Але если член напише якусь лайку, чи там обчернить кого, щоби пімститися на кімсь через часопись, така допись не повинна бути поміщена і за те нема що гніватися.

5) Що до Головного Уряду У. Н. С. лишім сю справу на Конвенцію нашим делегатам. Вони будуть бачити і знати, кого поставити на головний уряд нашої організації. Нам треба людей спосібних, таких, що надаються до сеї роботи.

6) Дальше богато членів пише, щоби У. Н. С. позичав гроші своїм членам на перші морґечі і робив бизнес щось в роді як будівничі товариства. робять. Се добра річ булаби, бо чому-ж ми Українці маемо ходити по жидівських або других інституціях, коли можемо в себе се зробити. Сегорічна Конвенція повинна подбати про се і дати почин до сего, щоби органiзувати і заложити український банк з осідком в Ню Йорку, Філаделфії і Пітсбурґу. Треба на конвенції вибрати комісію до сего, котраб мала занятися сею справою і дати точні інформації, як ввести таку інституцію в життя, кілько потрібно капіталу і т. п., щоби мати позволенне від держави. Тоді можна видати шери. Шери повинні розкупити всі члени і не члени і таксамо відділові каси. Шерів може купити за кількохто схоче $100, 500 і 1000. Се буде перший Український Банк. До такого банку повинен весь український загал складати свої депозити через місцевий відділ, а відділ висилав тоді до банку. Така інституція може скоро зрости в короткім часі.

Іван Голяк,
член 152. відд. У. Н. С.

217.

Пітсбурґ, Па.

Кілька точок під розвагу шановним делегатам:

1) Щоби місцевих відділових секретарів оплачував У. Н. С., бо вони виконують його роботу, а не відділова каса, котра збере пару центів; і то виплатить урядникам, а для хорих членів не лишається нічого.

2) Щоби У. Н. С. давав для відділів безплатно секретарські книжки.

3) Щоби У. Н. С. платив доктора за виповнення свідоцтва нового члена, а також, щоби приступаючий член не платив вступного до У. Н. С. Сим скорше зможе організатор приєднати члена до У. Н. С.

4) Щоби не приспішати конвенції скорше як чотири роки, бо не кожда конвенція есть користна для У. Н. С., а кошт великий.

5) Щоби підвисшити дитячі посмертні, а не давати ніяких надгород за життя.

6) Взиваю шановних делеґатів і делеґаток, щоби уважно слідили кажду справу, яка буде на деннім порядку, щоби уникнути довжезних дискусій але також, щоби не спішити з голосуванням, поки справа не е цілком ясна, як це мало місце на 15 головній конвенції, де говорилося "скоро, скоро, бо час дорогий." За той дорогий час мали потерпіти українські вдовиці і сироти в старім краю, бо голосованне перейшло було, щоби не дати ніякої підмоги з каси У. Н. С. для тих нещасних в старім краю. Тільки з тяжким трудом удалося д. М. Мурашкови і Струтинському переконати шановних делеґатів на користь сиріт і калік. Одже будьмо уважні на 16-ій головній конвенції, бо борці за волю української нації слідять що У. Н. С. і делеґати учинять для добра свого поневоленого народу.

Іван Лапіцький,
дел. від. 96. У. Н. С.

218.

Борнсайд-Шікаґо, Ілл.

На мітінгу братства Петра і Павла від. 165-го У. Н. Союза, ухвалено отсі проекти:

1) Щоби головний уряд У. Н. Союза позістав на дальше, тільки еґзекутива шоби була змінена.

2) Щоби член, належачий до У. Н. С. дістава календар безплатно, позаяк е такі, що не знають читати, і не хотять платити за него.

3) Наш відділ 165 У. Н. С. пропонуе, щоби кожний правний делеґат мав право до голосу, если о него просить, а не так як то було в 1920 році у Філаделфії, що делеґат просив о голос і був йому дозволений і зачав говорити, але сейчас зачали делеґати кричати, що не до річи. Делеґата висилають на конвенцію, щоби говорив, але в користь і добро У. Н. С.

4) Що до сиротинця, як в проекті було в числі 47 в Свободі, щоби купити фарму на 500 акрів землі і около міста великого, то дуже красно, але чи каса У. Н. С. се може зробити? Каса У. Н. Союза не е така богата, щоби купила фарму і побудувала сиротинець і виплачувала запомоги і посмертне по членах. Нащ відділ 165 не годиться на се.

5) Що до молодечого департаменту, щоби принимати дітей і не членів, бо таким способом можна побільшити молодечий Союз і щоби для них виходила часопись бодай раз на тиждень.

6) Діти котрі належать до 18-го року в молодечім Союзі, а вступають до дорослих, щоби вони були приняті на суму посмертну на яку хотять, від 500—2000 дол. і щоби не мусів іти до доктора і платив по $2.00 за оглядини.

7) Щоби ліни були скасовані.

8) "Свобода" щоби виходила в більшім обемі як до тепер, і щоби в ній було щось історичного.

9) Щоби конвенція відбувалася що 4 роки і то в місцевости, де находиться найбільше відділів У. Н. С.

10) По відділах У. Н. С. щоби висилати чоловіка постороннього в разі якогось непорозуміння у відділі.

11) Член, котрий належить на 1000 дол. а хоче належати на 2000 дол. то мае платити 2 паліси, одну стару, а другу від того часу, коли підвисшуе.

Антін Демкович,
Ст. Коцоловський, ск.
Ст. Дзирджевич кас.
Стефан Коцоловський
дел. відд. 165. У. Н. С.

219.

Піналлен, Па.

Хочу подати кілька моїх проектів на наближаючуся конвенцію під розвагу:

1) Щоби ухвалили побудувати, або купити вже готову фарму під сиротинець, для дітей оставших по членах Укр. Нар. Союза. Що до сего сиротинця то це вже не перший проект, але нігде ніхто здорово не задумався, в який спосіб цей сиротинець утримати. Бо не е штука заложити, але це е дуже коштовна річ, бо треба мати школу для таких дітей, треба щоби хтось постійно занимався, учив сі діти, виховував і т. д.

На мою гадку то требаби було наложити на кождого члена одноразовий додадок в сумі $5.00, котрі член мавби через рік виплатити. Розумієсь коли є жінка і чоловік разом членами Укр. Нар. Союза то тоді тільки платилоб одно. Дальше кождий фамілійний на будуче колиб вступав до Укр. Нар. Союза схоче, щоби його діти по його смерти мали право до сиротинця, то повинен зі свого посмертного кождій дитині якусь малу часть призначити, на сиротинець і на випадок його смерти, та щоби У. Н. С. занявся долею його оставших дітей.

Ці гроші, котрі член признавчивби своїм дітям для сиротинця, то щоби У. Н. С. вложив їх яко спадок для сиротинця. Бо-ж не штука; член вступить до Союза вибувши рік дістав повне право до посмертного і по рокови помер чи забитий зістав. Тоді посмертне виплатилобися, його спадкоемцеві (мамі). Ну, а деж тоді гроші взяти на вихованне дітей його? В той спосіб коли член запише дитині якусь часть зі свого посмертного, то по смерти члена, діти вже прийдуть з малим фундушом до сиротинця. На се повинна конвенція звернути увагу і призначити яку кождий член мавби призначити суму яка не малаб бути низшою, а до висоти неограниченої, щоби своїм дітям записати для сиротинця.

2) Що до часописі, то най остае так як і е.

3) Можливо, що можбн було видавати що тижня раз часопись для всіх жінок, без ріжниці, чи чоловік е членом чи ні; в цій часописі малиби бути поміщені статі, котріб були поучаючі тільки для жінок, про орґанізації жінок, про рух жіноцтва взагалі все інтересне для жінок, аби і наше жіноцтво могло на будуче виступати, як виступае жіноцтво инших народностий. Дальше як виховувати дітий, аби з них колись була користь, так для родичів, як і для цілої суспільности української.

4) Щоби конвенція відбувалась, що 6 літ, бо скора конвенція зуживае богато гроша, котрі здалибся на якусь иншу ціль.

5) Щоби на будуче ухвалити аби проектів не висилав кождий член з осібна, так як до тепер, що тільки якісь пусті бажання, котрі забирають богато місця в часописі, а сповнені ніколи не можуть бути. Кождий відділ як схоче, то може післати, а врешті на то вибираеся делеґатів, котрі мають обдумати добро організації.

Накінець жичу 16-ій головній конвенції як найлучшого успіху.

Радьте над добром нашої організації, а найбільше займіться долею сиротинця.

Теодор Мазепа,
дел. Брат. св. Димитрія від.95.

220.

Іст Сиракюз, Н. Й.

Від самого початку поміщення конвенційних проетів дуже пильно слідджу, як члени У. Н. С. так і делегати слідуючої конвенції застановляються над справами та добром У. Н. Союза.

Між тими проектами виджу дуже мало таких, котріб прямували для добра загального У. Н. С. — а найбільше таких котрі жадають добра лише для поодиноких членів. Не буду вичисляти всіх тих "добродійств," яких більшість проектодавців жадае, бо їх дуже точно вичислив д. Д. Хомин, член відділу з Олифант, Па., а від себе додавбим ще одно, що колиб конвенція всі ті проекта ухвалила — піднесення оплат, то радивбим делегатам при замкненню конвенції заспівати Союзови "Вічная память."

2) Дуже дивуе мене, що властиво трунуло проектодавців до подібних проектів. Годжусь з поглядами д. М. Угорчака, що се есть незнання асекураційних прав Зл. Держав, а друге я думаю, що проектодавці побачили "міліон" бо навіть пишуть, що Союз есть дуже богата організація і думають, що се скарб невичерпаний. — З тим можна позволити собі на все, що хоч — і що такому маєткови нічо не може статись. Однак після моеі гадки маеток У. Н. С. після числа членів есть дуже малий, бо на кождого члена випадае лише $68.00 і з таким маетком не можна щось подібного для поодиноких членів ухвалити, а противно маем більше подбати про загальне добро У. Н. С., бо коли будем дбати більше про перше аніж про друге то У. Н. С. в короткім часі перейде до історії, як свого часу У. П. Р. О.

Я вповні годжусь з поглядами д.д. М. Угорчака і Т. Грицея, котрі як того рода експерти ясно доказують, які кроки треба повзяти, щоби У. Н. С. міг далі розвиватись, колиб згадані проекта були ухвалені.

3) Я від себе подавбим такі проекта, котрих ще в Свободі не видів, а саме:

"Свобода" щоби виходила дневником надалі а ограничити лише чотири сторони для ріжного змісту і справ Союза до читання; се як для робітника аж надто досить, а решту призначити оголошення (адвертайзмента) кілько лише прийде і видати тільки сторін, кілько на се буде потрібно. Не дивіться на то, що якісь там оголошення е ошукальні і можуть потягнути члена У. Н. С. до втрати, — бо хто хоче датися ошукати, то дастся хочби жадного оголошення не читав; бо кілько то наших людей дало тисячі циганкам за пусті ворожбитва (Сиракюз) а кілько то дало тисячі за машинки до роблення грошей а то були до нічого скриночки; або кілько то влакомившися на хуткий та добрий заробок, витягнули тисячі з банку і дурисвітам самі в руки дали (Бостон). Там ті дурисвіти не оголошували а прецінь найшлись такі, що дали ошукатись. Всякі оголошення, які-б не були, як не прийметься, то приймуть другі і той заробок другим дамо а кождий, що читає Свободу, нехай прийме до відомости, що редакція за оголошення не відповідає.

Возьмім англійські часописи — кожда часопись є органом будь-якої партії чи організації а є независимі а сторін часопису ніколи неограничують — бо попри власні обовязкові справи містять оголошення кілько лише дістануть, що їх потребують. Свого часу Свобода, що виходила 3 рази на тиждень, на 6 ст. зн. 12 чисел на місяць за 15 ц. від члена. Чи можливо було видавати тільки чисел на 6 ст. за таку оплату? Ні, оголошення се було одиноке жерело доходу, з чого часопись утрималась. А тепер коли Свобода виходить дневником, то маєм добру нагоду поставити її на тім степени, що попри справи народні та Союза може приносити велику користь матеріяльну і з адвертайзментів. Загально сказати ми мусим подбати про загальне добро У. Н. С. в кождім напрямі, бо в тім власне есть певність істнування і розвитку організації.

5) Щоби видавати недільне число Свободи, се можна перевести лише через референдум за додатковою оплатою.

Лінів скасувати не можливо, бо скасувати — треба знижити місячну платню до тих літ, від котрих вступили і тим котрі лінів не підписали а і звернути їм ту надвижку, о скілько більше від завершення реформи заплатили; а що таких членів есть кілька тисяч, то тимсамим наразилобся касу У. Н. С. на величезну втрату — тому повинно позістати так як есть.

Підвижка посмертного — одні пишуть, щоби такий член платив від тих літ від котрих вступив, а другі від тих літ, що підвижшае і лише від тої суми о скілько підвижшае. Довго я над тим застановлявся, а в кінци прийшов до того переконання з точного обрахунку, що для такого члена не есть жадна кривда, коли буде платив так, як доси було т. є. від тих літ, що підвижшае і цілої суми до котрої підвижшае. А натомість ухваливши оден в двох проектів булоби як раз кривдою для тих котрі відразу на вижшу суму вступили і її не підвижшали.

Н. пр. двох членів в віці літ 30 приступили до У. Н. С. перший на $500.00 т. е. 61 ц. на місяць — другий на $1000.00 т. е. $1.23 на місяць, тут рахую після табельки в статуті без додатків. За 10 літ член на $500.00 задумав підвижшити суму посмертного до $1000.00 що і зробив і від тоїж цілої суми зачавплатити від літ 40 по $1.76 на місяць.

За 15 літ свого членства заплатить він разом $178.80 коли другий, що відразу вступив на $1000.00 за той час заплатить $219.60 т. е. о $40.80 більше. За 20 літ цілого членства перший заплатить $284.40, коли другий за той час заплатить $292.80 т. є. о $8.40 більше, а вирівналибися аж в 22 роки членства. Колиб пр. конвенція ухвалила, що такий член платить від тих літ, в котрих вступив, то в такім разі ті оба члени як довго они би в Союзі стояли, так той член, що відразу на $1000.00 вступив, мавби заплачено о $73.20 більше.

Колиб пр. конвенція ухвалила той проект, що такий член платить від тих літ, що підвижшае і лише від тої суми, що підвижшае, то в такім разі за 15 літ членства перший заплативби $162.60 коли другий $219.60 т. е. о $57.00 більше. За 20 літ членства перший $252.00 другий $292.80 т. е. о $40.80 більше.

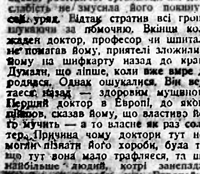
Тому піддаю шановним делеґатам під розвагу, що ухвалення одного з двох нових проектів зробилоби кривду подвійну т. є. для членів, що суми посмертного не підвижшали і для каси У. Н. С. а натомість нема жадної кривди для тих, котрі суму посмертного підвижшають і платять так, як доси платили.

Тома Пиндус,
член і дел. відд. 282, Сиракюз.

ІВАН ВІСНЕВСЬКИЙ ВЕРНУВ ДО АМЕРИКИ.

Виїхав до Европи щоб Вилічитися.

Один щасливий чоловік вертає на однім з кораблів, котрий ніколи не думав більше оглядати Америку. Ним є наш старий приятель Вісьневський котрий був хорий за послідних пять місяць років. Він був секретарем місцевої робітничої організації аж доки слабість не змусила його покинути свій уряд. Відтак стратив всі гроші, шукаючи за помочию. Вкінци коли жаден доктор, професор чи шпиталь не помагав йому, приятелі зложилися йому на шифкарту назад до краю. Думали, що ліпше, коли вже вмре де родився. Однак ошукалися. Він вертаеся назад — здоровим мущиною. Перший доктор в Европі, до якого пішов, сказав йому, що властиво його мучить — а то власне як раз солітер. Причина чому доктори тут немогли пізнати його хороби, була та, що тут вона мало трафляеся, та що найбільше людий, котрі занепадають на сю хоробу, суть Европейці.

Богато мущин, женщин і дітий нераз лічиться безуспішно на інші хороби, коли їх правдива слабість є сей монстер солітер. Правдиві познаки його суть відпадки частями, похожі зна..., втрата апетиту, обложений язык, горячка, біль хребта і ніг, завороти біль голови, умлівання від порожного жолудка, темні знаки під очима. Жолудок тяжкий, чутте повзаня в жолудку і кишках. Жовта шкіра, утрата ваги, недобрий віддих. Нема охоти до життя, праці, нема амбіції, все лінивий апатичні напади знані як причина хробака, який нераз доростає 50 фітів Солітер повзучий до гортанки, може задусити свою жертву. Позбудьтеся його зовсім незапізно. Замовте лікарство Laxtan днесь, яке вишлеся Вам по одержанню $10.48 через Laxal Med. Co., 646 Laxal Bldg., Box 963, Pittsburgh, Pa. Laxtan є нешкідливим, не ... — Подайте ...

TORONTO UKRAINIANS HONOR THEIR GREAT POET SHEVCHENKO, "FATHER OF UKRAINIAN RESURRECTION"

(From The Toronto, Ont., Evening Telegram, March 21, 1925).

Taras Shevchenko "Father of the Ukrainian Resurrection", was born March 9, 1814, and died March 19, 1861. Wherever the Ukrainian tongue is spoken, the name of the great post is held in high reverence.

Local Ukrainians, whose splendid choral and dramatic work at the Exhibition and elsewhere has chalenged general admiration, are paying honor to their patron-poet—the society is known as the Taras Shevchenko Society—by a concert in Foresters' Hall. So many non-Ukrainians have expressed interest in the work of the saciety that Bhe Telegram appealed to Mr. P. W. Koohtow, the manager of the Ukrainian Choir, for an outline of programme and he kindly supplied the following:

I.

1—Shevchenko, father of Ukrainian resurrection. An anddress in Ukrainian.

2—"Rembrance forever," (Requiem), arranged by A. Koshetz.

3—"When I was thirteen," (recitation), Shevchenko. A poem written by the poet, speaking of his young years.

II.

4—The last testament of Shevchenko, music by A. Koshetz.

5—"Why hide O moon?" Ukrainian folk song. Originated after the death of the poet, (about 1865); speaks of the moon hiding behind the clouds and the wind strongly blowing, because of the sorrow of the poet's death.

6—"To all my countrymen." a poem by Shevchenko (recitation). The poet calls upon all his countrymen to foste. the three most noble causes: Learning, Education and Brotherhood.

7—"A Cossack's death," M. Leontovich. "They are carrying a dead Cossack, and leading his horse, whose head is dooping low, stepping sorrowfuly, and after them a beauty-girl, wringing her hands. Ohfi wring your hands, your white hands, beauty girl because you will never find another lover like the Cossack.

8—"Come out oh evening star," A. Koshetz. (A song Shevchenko loved best.) "It is not right for the evening star to come out shining before the moon, it is not well for the young girl to come out of an evining to her Cossack-lover.

9—"A Cossack going to war," A. Koshetz. A song picturing a Cossack who went to war with the Muscovites (Russians), and there fell in battle never to return to his beloved Ukraine.

III.

10—"Shevchenko in the Ukrainian literature." An address in English by Mrs Florence Randal Livesay.

11—The last testament of Shevchenko, a recitation in English, translated by Dr. Hunter.

12—"What is the need of my beauty," music by M. Zaremba. A poem by Shevchenko, in which a poor beautiful girl asks: "What is the use of my beauty, when there is no one to tell to, just what my heart is longing for."

13—"The green oak tree," women's choir. A. Koshetz. Comparjson between a sturdy oak tree, that it is unusual for it to droop, so it is not well for the Cossack to worry because of the bad luck in the affairs of his heart.

14—"Looking for my Cossack," women's choir. A. Koshetz. A Chornomore" (Black Sea) Cossack returning to his sweetheart, crossing a river in which he drowns, calling to her "Help, oh help my dear, if you have loved me faithfully."

15—"Ukrainian lullaby," A. Koshetz. Soprano duo, carrying the air, with the accompaniment of the Choir, immitating the swinging of the cradle, while the women's plain "bye, bye," is rising above the crooning of a mother over the child.

16—"Mother's only daughter," M. Leontovich, A mother is taking the best of care of her only daughter, but when she grows up, she is wedded to a drunkard who is always beating her.

IV.

17—A vaudeville sketch by the ensemble, where little children bring bright new clothing for Ukraine, (represented as a poor girl in patched clothing, symbolizing, pledging, that even so, they shall bring freedom and happiness to their persecuted motherland.)

ЩО І ЧОМУ ПОВИННІ МИ ЩАДИТИ?

Працюймо й щадім, це клич, який ми ніколи не повинні забувати. Хай кождий, що любить себе, хто любить свою родину, хто любить свою батьківщину і своє звання — працює для поширення розуміння ощадности.

Що це таке ощадність? Ощадність то розумна господарка, то висліди власної праці цебто майно, то свідоме виконування обовязку супроти суспільности і цілого народу, то розвиток власних здібностей, стремління до найвищого духового і фізичного розвитку, змагання до матеріяльної духової і політичної незалежности, то боротьба з лінивством і безпорядком, то ознака сильної волі й загартування.

Як дійти до ощадности? Працею і лише працею. Працюймо можливо найбільше і найліпше, заробляймо скільки лише можемо.

Праця то одинокий шлях до задержання здоровля, до задоволення з самого себе. Праця, то міра зрілости, культури і справжньої незалежности народу.

Не видаваймо, як одержуємо. Видатки наші хай будуть менші від приходів. Не жиймо понад стан. Хай ніхто не говорить, що не може щадити. Не оставляймо ощаджування припадкови, ані не відкладаймо до часу аж будемо більше заробляти. Сильна постанова ощадности, навіть при найменших доходах забезпечує кращу будучину. Кождий повинен працювати, щадити і старатися, щоби земля, на якій працює, дім у котрім мешкає були його власністю або бодай співвласністю.

Ощадности наші складаймо до українських Союзів. Кождий повинен мати свою вкладкову книжечку і правильно складати до неї свої ощадности. Але ми повинні теж памятати це, що слід ощадности складати до таких наших Союзів, які зі своїх доходів призначають частину на народні, загально-корисні цілі.

Організацію ощадности повинні провадити батьки, призвичаювати свої діти до скромного життя, розвивати в них від вчасної молодости розуміння ощадности, начальники супроти підчинених собі, працедавці супроти робітників, учителі в школах, священики в церквах.

Длячогож маємо щадити?

Для нас самих, щоби лише на себе самих могли числити в нещастю, в недузі. Щоби на старість не бути тягарем для инших і спокійно могли доживати літ; для наших дітей, щоби їм краще жилося на світі, щоби одержали краще виховання й образування, щоби їм лекще було працювати для суспільности, щоби ми нічого від неї не потребували, але ще самі могли їй помагати, вкінці для свого народа, щоби він зростав у економічну силу, бо лише сильний економічно нарід може здобути політичну незалежність.

То величава і свята ціль — заощадити великі народні капітали.

Кождий: богатий і вбогий, фабрикант і робітник, купець і кулуючий, селянин і інтелігент, повинен змагати до тої цілі.

Від нас лише залежить, чи будемо господарями своєї батьківщини, чи дальше і дальше будемо працювати на чужу державу. Це повинні памятати всі Українці не менше в Старому як у Новому Світі.

Памятаймо, що наш нарід культурний, а селянин український вродженою інтелігенцією перевисшає не лише польського, але німецького й французького селянина. А що досі вбогий, то між иншими причинами; виною тут економічна залежність від других.

Потрібні нам міліони, зложені з дрібних ощадностей, міліонів працьовитих рук і міліонів ощаджуючих. Берімо собі примір з Чехів, які з сотикових складок ощадностий основували культурні товариства, як Шкільну Матицю, театри і т. д.

Хай у кожній українській хаті не забувають клича: „Ощадність".

Складаймо вкладки в нашому Союзі!

ДОПИСІ.

БРУКЛИН, Н. Й.

Заходи коло будови народного дому.

Де Бруклин і де ми? — Під таким заголовком дало поклик Українське Товариство „Рідна Хата" і скликало віче дня 15-го марця с. р. до галі під числом 66 Норт Севент стр. для обговорювання справи будови власного дому.

Віче отворив предсідатель Укр. Тов. „Рідна Хата" короткою промовою і попросив присутних, щоби вибрали предсідателя до перепровадження віча. Збори одноголосно вибрали гр. С. Заблоцького. Вічевий предсідатель покликав за згодою зборів двох секретарів: гр. М. Поврозника і гр. П. Малицького. Відтак обяснив, в якій цілі скликано се віче, що зібрані хочуть лишень одного, а то як найскорше побудувати свою власну хату в Бруклині, та покликав на першого бесідника гр. Ілию Малика.

Гр. Малик звернув увагу, що коли бруклінська громада хоче як найскорше побудувати свою хату, то для сего треба єдности і згоди. Тільки зорганізована громада і зорганізований нарід, може повеличатися своєю культурою. Бесідник показував на другі народи, що осіли попри нас на землі Вашінгтона. Вони красно організуються і пишаються своєю культурою. Наш народ не гірший від них, і як він не стане дивитися на тих, що роблять роздори і сіють незгоду помежи нами, то й він певно добуде таких самих гарних плодів своєї праці, як добилися другі народи. Він закликав вічевиків, щоби вже раз занехали всякі незгоди тай партійні сварки. Лишень згода будує. Незгода лишень руйнує. Свою довшу бесіду, котрою загрів серця присутних, він закінчив закликом до слухачів, щоби вони старалися як найскорше зєднатися під український прапор в українській рідній хаті.

Другим з черги бесідником був гр. Григорій Бадак. Він, що вже не мало промов виголосив в справі свого дому, змалював положення укр. громадян в Бруклині, та примірами показував, як ліпше буде Бруклинцям в своїй хаті. Справа своєї хати в Рруклині стара: вона підносилася кілька разів, але розбивалася через незгоду. Як Укр. Тов. "Рідна Хата" підняло клич любови й згоди, від того часу пішло діло ліпше. Рік і пів часу від зорганізовання Укр. Тов. „Рідна Хата". Бруклинські Українці немало себе пізнали а найліпшим доказом було відсвяткування річниці величавим концертом. Відтак бесідник закінчив свою промову Батька Тараса Шевченка: „розкуйтеся, братайтеся".

Реферат про значінне Народних Домів виголосив гр. Ревюк.

Бесідник показував, що справа Народних Домів се не справа кількох громадян, але справа цілої громади, і цілої нації. З народних домів користають не лишень громадяни, які приступили до товариства, що будує народний дім, але народні школи, запомогові організації, — словом, кожда народна організація, цілий нарід. Бесідник показував на примір одного товариства в Бруклині, котрого сімдесять членів збираються на збори в комнаті, що має, 3 кроки вширш, а 15 здовш. Для кождого ясно, що таке товариство має труду немало, коли воно розвивається, збираючися в такій комнаті. Як інакше се саме товариство розвивалобся, якби воно збиралося в українськім народнім домі, високім, гарнім домі, прикрашенім по українськи? Се товариство без труду за короткий час роздобуло би собі три рази більше членів.

Говориться часто про гордість народа на своє діло як про пусту річ. Говоренне се дуже неслушне, бо гордість з власного діла є товчком до дальшої роботи. Тому кождий народ, що спільними силами виставляє величезні народні будівлі, тим заохочує своїх людий до дальшої громадської праці.

І для добра наших дітий треба виставити в кождій громаді народний дім, щоби він був немовби символом нашої народної єдности та здібности. Наші діти будуть памятати за свій народ, коли він буде мати де збиратися та розвивати свою культуру. Се певно буде мати вплив і на боротьбу нашого народа в старому краю, бо такі діти дадуть допомогу старому краєви.

Для виставлення народного дому треба згоди й єдности. Треба підносити все, що народ обєднує, а не те, що народ розєднує. Не треба теж знеохочуватися невдачами, але по кождій невдачі зі ще більшим завзяттем ставати до праці.

Четвертий бесідник був Іван Кравчук. Йому вже малощо лишилося до бесіди, бо попередні бесідники вичерпали справу вже старанно. Він ще закликує присутних стати всі як оден, на поклик Укр. Тов. Рідної Хати. Початок уже зроблений гарно. Ще трохи праці, а вже буде можна приступити до закупна українського приюту. До справи приступлять усі, що вважають соромом, щоби наші діти йшли по чужих галях. До справи приступлять всі, свідомі, що „в своїй хаті своя правда, сила і воля".

Тепер предсідатель зарядив записування членів, а опісля дав знак закінчити віче відспіванням українського народного гимну. Віче мало народний характер. Воно відбулося у взірцевім порядку. Вічевики слухали уважно, щиро нагороджували бесідників гучними оплесками, а коли предсідатель попросив о збірку на покриття коштів віча, ніхто з присутних не відтягався від щирої жертви.

Секретарі віча:

Петро Малицький,

Михайло Поврозник.